

Міністерство енергетики України
Комітет Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг
Комітет Верховної Ради України з питань екологічної політики та природокористування
Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації України
Державна служба України з надзвичайних ситуацій
Державне агентство відновлення та розвитку інфраструктури України
Консалтингова компанія «СІДКОН»
Український центр економічних і політичних досліджень імені Олександра Разумкова
Ягеллонський університет (Польща)
Університет Бабеш-Боляй у Клуж-Напоці (Румунія)
Вища школа публічного управління (м. Київ)
Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу
Гданський університет (Польща)
Чесько-українська торгова палата (Чехія)
Національний університет «Острозька академія»
Вища школа права і адміністрації в Жешові (Польща)
Івано-Франківська обласна державна (військова) адміністрація
Івано-Франківська обласна рада
Івано-Франківська міська рада
Івано-Франківська торгово-промислова палата
Калуська міська рада
Місцева асоціація органів місцевого самоврядування
«Агенція розвитку територіальних громад Прикарпаття»

Національна стійкість (резилієнтність) як ключовий елемент національної безпеки: архітектура, виклики та шляхи посилення

*Збірник матеріалів
I-ї Міжнародної науково-практичної конференції*

27 листопада 2025 р.

Івано-Франківськ
2025

*Національна стійкість (резилієнтність) як
ключовий елемент національної безпеки:
архітектура, виклики та шляхи посилення*

ISBN 978-617-8435-52-3

УДК 35

*Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради
Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу
(протокол № 17/689 від 26 листопада 2025 р.)*

Національна стійкість (резилієнтність) як ключовий елемент національної безпеки: архітектура, виклики та шляхи посилення : матеріали І-ї Міжнародної науково-практичної конференції (Івано-Франківськ, 27 листопада 2025 р.); за наук. ред. проф. І. І. Чудика, Д. І. Дзвінчука, І. П. Лопушинського; упоряд. доц. Л. С. Мосора. Івано-Франківськ : ІФНТУНГ, 2025. 838 с.

У збірнику розміщено матеріали доповідей учасників І-ї Міжнародної науково-практичної конференції «Національна стійкість (резилієнтність) як ключовий елемент національної безпеки: архітектура, виклики та шляхи посилення».

Під час обговорень і обміну практичним досвідом було розглянуто шляхи забезпечення національної безпеки з урахуванням європейських підходів та умов дії воєнного стану в Україні, а також умови забезпечення національної стійкості як ключового елементу національної безпеки. Особливу увагу зосереджено на питаннях удосконалення роботи органів влади на державному, регіональному й місцевому рівнях, визначено наявні проблеми та сформульовано рекомендації щодо посилення національної стійкості.

Матеріали конференції становитимуть практичний інтерес для спеціалістів у сфері публічного управління, національної безпеки, працівників органів державної влади та органів місцевого самоврядування, науковців, викладачів, здобувачів вищої освіти, а також для всіх, хто досліджує особливості формування та забезпечення національної безпеки в Україні та світі.

*Матеріали друкуються мовами оригіналів.
За виклад, зміст і достовірність матеріалів
відповідають автори.*

© Івано-Франківський національний технічний
університет нафти і газу, 2025.

*Національна стійкість (резилієнтність) як
ключовий елемент національної безпеки:
архітектура, виклики та шляхи посилення*

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бабін І. І. Система охорони здоров'я України: виклики та перспективи розвитку в умовах воєнного стану. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2023. №7.
2. МОЗ України. Стратегічні напрями розвитку охорони здоров'я в умовах війни. Київ, 2023.
3. Гладун З. С. Державне управління у сфері охорони здоров'я: сучасні трансформації та виклики. *Вісник НАДУ при Президентіві України*. 2022. №2.
4. World Health Organization. *Health systems resilience in conflict settings: policy guidance for Ukraine and neighboring countries*. Geneva: WHO, 2023.

Віктор ГОРЛИНСЬКИЙ,

провідний науковий співробітник Науково-дослідного центру
Інституту спеціального зв'язку та захисту інформації Національного
технічного університету України "Київський політехнічний інститут імені
Ігоря Сікорського", к. філос. н., доцент,
м. Київ, Україна

Борис ГОРЛИНСЬКИЙ,

Головний науковий співробітник Відділу науково-технічної
експертизи ДержНДІ технологій кібербезпеки, к. т. н.,
м. Київ, Україна

СТАБІЛЬНЕ ФУНКЦІОНУВАННЯ КРИТИЧНОЇ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ ЯК ЧИННИК НАЦІОНАЛЬНОЇ СТІЙКОСТІ В УМОВАХ КІБЕРВІЙНИ І ВОЄННИХ ЗАГРОЗ

З погляду на посилення воєнно-політичної кризи у центрі Європи, викликаной російською збройною агресією та необхідністю подальшого повоєнного відновлення України, у вітчизняному науковому дискурсі набуває значущості питання щодо шляхів забезпечення ефективного функціонування системи національної стійкості. Згідно із Стратегією національної безпеки України (2020), запровадження національної системи

Національна стійкість (резилієнтність) як ключовий елемент національної безпеки: архітектура, виклики та шляхи посилення

стійкості віднесено до основних напрямів діяльності держави в цілях забезпечення її національних інтересів і безпеки. Сутність стійкості визначається як здатність суспільства та держави швидко адаптуватися до змін безпекового середовища й підтримувати стає функціонування, зокрема шляхом мінімізації зовнішніх і внутрішніх уразливостей [6]. Безпеку та захищеність об'єктів критичної інфраструктури згідно з Концепцією забезпечення національної системи стійкості (2021), віднесено до базових елементів системи стійкості [5].

На погляд аналітиків, в умовах воєнного часу, коли зростає перелік пріоритетів забезпечення національної системи стійкості, визначальним стає посилення спроможності держави ідентифікувати загрози, виявляти вразливості, оцінювати, запобігати та мінімізувати ризики, а також готовність до попередження і подолання кризових ситуацій, здатність запобігання ризикам та мінімізації їх впливу. Але одним з найважливіших пріоритетів національної системи стійкості в умовах кібервійни і воєнних загроз, постає захист об'єктів критичної інформаційної інфраструктури. Отже метою роботи є з'ясування значущості та чинників стабільного функціонування критичної інформаційної інфраструктури як передумови національної стійкості в умовах кібервійни і воєнних загроз.

Теоретичні засади розбудови системи національної стійкості, забезпечення безпеки об'єктів критичної інфраструктури досліджували С. Пирожков, С. Майборода, Н. Хамітов, Є. Головаха, О. Резнікова, Н. Хома та ін. Різноманітні аспекти забезпечення стабільного функціонування критичної інформаційної інфраструктури вивчали Ю. Когут, М. Кулешов, Г. Бондар, Я. Мануїлов та ін. Контент аналіз наукових джерел дозволяє віднести до основних чинників, що актуалізують тему роботи, наступні: зростання залежності світових процесів від інформаційно-комунікаційних технологій і мереж; можливість застосування електронних засобів для досягнення цілей в геополітичних конфліктах і гібридних війнах, дезорганізації управління державою; мілітаризація кіберпростору та розвиток кіберзброї; можливості застосування технологій штучного інтелекту для здійснення кібератак; спрямованість кібератак на державні стратегічні та військові об'єкти, фінансові установи, критичну інфраструктуру. За даними CERT-UA, останнім часом, спостерігається стійка тенденція до зростання кібератак на критичну інфраструктуру країни, особливо в енергетиці. За матеріалами аналітичних досліджень, в умовах

Національна стійкість (резилієнтність) як ключовий елемент національної безпеки: архітектура, виклики та шляхи посилення

кібервійни об'єкти критичної інформаційної інфраструктури вважаються основними цілями застосування кіберзброї.

Згідно із Законом Про основні засади забезпечення кібербезпеки України, об'єкти критичної інформаційної інфраструктури є об'єктами кіберзахисту [4]. Об'єктом критичної інформаційної інфраструктури, вважається “інформаційна, електронна комунікаційна, інформаційно-комунікаційна або технологічна система, яка необхідна для стійкого та безперервного функціонування об'єкта критичної інфраструктури, істотно впливає на безперервність та стійкість процесу надання життєво важливих функцій та/або послуг та відсутній альтернативний об'єкт (спосіб) їх надання” [4]. Основним способом забезпечення безпеки об'єктів критичної інформаційної інфраструктури є їх захист, що згідно з Порядком формування переліку об'єктів критичної інформаційної інфраструктури (2020), розуміється як організаційні, нормативно-правові, інженерно-технічні та інші заходи, спрямовані на забезпечення безпеки об'єктів критичної інформаційної інфраструктури.

Критеріями оцінки критичності об'єкта інформаційної інфраструктури, визначено такі: необхідність об'єкта інформаційної інфраструктури як для стійкого та безперервного функціонування об'єкта критичної інфраструктури, так і для надання ним основних послуг; кібератака, кіберінцидент, інцидент з інформаційної безпеки на об'єкті інформаційної інфраструктури, що істотно впливає на безперервність та стійкість надання об'єктом критичної інфраструктури основних послуг; у разі порушення безперервності та стійкості надання основних послуг об'єктом інформаційної інфраструктури відсутній альтернативний об'єкт (спосіб) для їх надання [2]. Під час дії воєнного стану, а також протягом 12 місяців після його припинення чи скасування, повноваження уповноваженого органу у сфері захисту критичної інфраструктури України, здійснюються Держспецзв'язку [3]. Таким чином, до складу чинників стабільного функціонування критичної інформаційної інфраструктури в умовах кібервійни і воєнних загроз, доцільно віднести такі: наявність у державі кіберпотенціалу протидії розвідувально-підривній діяльності у кіберпросторі, стримування кібертероризму та кіберзагроз, спрямованих на порушення безпеки, надійного функціонування об'єктів критичної інформаційної інфраструктури; дієва кібероборона на підставі застосування кіберпідрозділів з повноваженнями забезпечення захисту об'єктів

Національна стійкість (резилієнтність) як ключовий елемент національної безпеки: архітектура, виклики та шляхи посилення

критичної інформаційної інфраструктури; кіберстійкість, захищеність і кіберготовність національної критичної інформаційної інфраструктури; ефективна взаємодія основних суб'єктів національної системи кібербезпеки та сил оборони в інтересах захисту об'єктів критичної інформаційної інфраструктури; правова захищеність усталеного функціонування критичної інформаційної інфраструктури на національних та міжнародних правових засадах; розвиток міжнародного співробітництва щодо обміну досвідом забезпечення захисту об'єктів критичної інформаційної інфраструктури; забезпеченість кадрових потреб фахівцями з організації захисту критичної інформаційної інфраструктури.

Висновки. Узагальнюючи, необхідно відзначити, що забезпечення надійного захисту об'єктів критичної інформаційної інфраструктури в умовах кібервійни і воєнних загроз постає одним з пріоритетних чинників забезпечення національної стійкості України та залежить від розуміння впливу кібервійни і воєнних загроз на системні функціональні параметри забезпечення захисту національної критичної інфраструктури, що вимагає залучення знань про особливості забезпечення захисту об'єктів критичної інформаційної інфраструктури в умовах кібервійни і воєнних загроз в систему підготовки фахівців з кібербезпеки. Подальша розробка науково-теоретичних і освітніх питань щодо забезпечення безпеки і захисту об'єктів критичної інформаційної інфраструктури в умовах кібервійни і воєнних загроз, має бути одним з пріоритетних завдань наукової та освітньої діяльності на шляху всебічного забезпечення національної стійкості України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Мануїлов Я. Забезпечення кібербезпеки об'єктів критичної інфраструктури в умовах кібервійни. *Інформація і право*. 2023. № 1(44). С. 154-157. URL: <https://ippi.org.ua/manuilov-yas-zabezpechennya-kiberbezpeki-ob%E2%80%99ktiv-kritichnoi-infrastrukturi-v-umovakh-kiberviini-s-1>.
2. Порядок формування переліку об'єктів критичної інформаційної інфраструктури: Постанова Кабінету Міністрів України від 9 жовт. 2020 р. № 943. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/943-2020-%D0%BF#Text>.
3. Про внесення змін до деяких законів України щодо повноважень уповноваженого органу у сфері захисту критичної інфраструктури України

*Національна стійкість (резилієнтність) як
ключовий елемент національної безпеки:
архітектура, виклики та шляхи посилення*

: Закон України від 18 жовт. 2022 р. № 2684-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2684-20#Text>.

4. Про основні засади забезпечення кібербезпеки України: Закон України : від 5 жовт. 2017 р. № 2163-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2163-19#top>.

5. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України “Про запровадження національної системи стійкості”: Указ Президента України від 27 верес. 2021 р. №479/2021. *Урядовий кур’єр*, 2021. № 188.

6. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України “Про Стратегію національної безпеки України” : Указ Президента України від 14 верес. 2020 р. № 392/2020. *Урядовий кур’єр*. 2020. № 169.

7. Річний аналітичний огляд: ключові події, тенденції та виклики у сфері кібербезпеки у 2024 році. РНБО України. 01.09.2025. 32 с. URL: <https://www.rnbo.gov.ua/ua/Diialnist/7095.html>.

8. Хома Н. Національна стійкість: зміст та стратегія забезпечення в умовах війни та повоєнного відновлення. *Вісник Маріупольського державного університету серія: історія. Політологія*. 2024. Вип. 38. С. 119-128. DOI: 10.34079/2226-2830-2024-14-38-119-128.

Артем ГРИЦАЄНКО,

здобувач освіти,

кафедра глобальної та національної безпеки

Навчально-наукового інституту

публічного управління та державної служби

Київського національного університету імені Тараса Шевченка,

м. Київ, Україна

**СТРАТЕГІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ВІДНОВЛЕННЯМ КРИТИЧНОЇ
ІНФРАСТРУКТУРИ УКРАЇНИ ЯК ЧИННИК НАЦІОНАЛЬНОЇ
БЕЗПЕКИ В ПОВОЄННИЙ ПЕРІОД**

Відновлення критичної інфраструктури України після масштабної російської агресії є одним із центральних чинників забезпечення національної безпеки та стійкості держави. Зруйновані енергетичні, транспортні, логістичні та інформаційні системи безпосередньо впливають на обороноздатність, соціальну стабільність і здатність держави